

Sygn. akt V CSK 641/19

POSTANOWIENIE

Dnia 10 grudnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

w sprawie z powództwa G. B.

przeciwko K. C.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 10 grudnia 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 28 czerwca 2019 r., sygn. akt I AGa (...),

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2) zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 5 400 (pięć tysięcy czterysta) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Określone w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które -

zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. - będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W skardze kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 28 czerwca 2019 r. (sygn. akt AGa (...)) pozwany K. C. oparł wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłankach określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.

Zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono już, że jeżeli jako okoliczność uzasadniającą przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁴ § 2 w zw. art. 398⁹ § 1 k.p.c.) wskazuje się istotne zagadnienie prawne, a więc zagadnienie poważne, wymagające pogłębionej analizy prawnej i wcześniej nierozstrzygane, to skarga taka nie może być jednocześnie oczywiście uzasadniona, a więc uzasadniona *prima facie*, bez podejmowania jakichkolwiek szczegółowych analiz i dociekań. To samo dotyczy zbiegu przesłanek w postaci oczywistej zasadności skargi oraz potrzeby wykładni przepisów prawa (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 17 lipca 2019 r., III CSK 148/19, niepubl. oraz z dnia 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 577/17, niepubl.).

Zgodnie z ugruntowanym w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądem, za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. uznaje się zagadnienie nowe i dotychczas niewyjaśnione. Zagadnienie to musi mieć charakter istotny i być zagadnieniem ściśle jurydycznym, tj. dającym się przedstawić w sposób syntetyczny i oderwany od kontrowersji dotyczących ustaleń faktycznych lub oceny dowodów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 grudnia 2008 r., III CSK 285/08, ICBSN 2009, nr 4, s. 47). Chodzi przy tym o zagadnienie o charakterze abstrakcyjnym, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji, a jego rozstrzygnięcie będzie miało znaczenie nie tylko dla oceny konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw.

Przedstawione przez pozwanego zagadnienie prawne dotyczące warunków skutecznego potrącenia wierzytelności nie może być uznane za nowe i niewyjaśnione. W uzasadnieniu uchwały składu siedmiu sędziów Sadu

Najwyższego z dnia 4 września 2013 r., III CZP 26/13 (OSNC 2014, nr 6, poz. 55) wyraźnie stwierdzono, że świadczenie o potrąceniu ma charakter definitywny, gdyż w razie istnienia określonych ustawowo przesłanek pozytywnych oraz braku przesłanek negatywnych, prowadzi do umorzenia wierzytelności objętych potrąceniem. Z tej przyczyny nie jest dopuszczalne złożenie oświadczenia o potrąceniu pod warunkiem albo z zastrzeżeniem terminu (por. też orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 9 listopada 2011 r., II CSK 70/11, niepubl.). Także w literaturze przyjmuje się, że oświadczenia woli o potrąceniu nie można złożyć pod warunkiem z uwagi na jego konstytutywny (kształtujący) charakter. Kwestia ta została więc już dostatecznie wyjaśniona w orzecznictwie i piśmiennictwie.

Jako okoliczność uzasadniającą przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pozwany wskazał ponadto potrzebę wykładni art. 455 k.c. W judykaturze wielokrotnie wyjaśniono, że powołujący się na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, powinien wskazać, że określony przepis prawa, chociaż budzi poważne wątpliwości, to nie doczekał się wykładni, bądź jest wykładany niejednolicie, czego przykłady należy przytoczyć (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 15 października 2002 r., II CZ 102/02, niepubl.). Pozwany w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej wskazał na brak wypowiedzi Sądu Najwyższego odnoszących się do sformułowanych w skardze wątpliwości na tle wykładni art. 455 k.c., zgodnie z którym postawienie w stan wymagalności świadczenia, którego termin spełnienia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, wymaga wezwania dłużnika do wykonania ciężących na nim obowiązków. Wezwanie takie jest oświadczeniem woli wierzyciela i - jak wynika wprost z art. 455 k.c. - nie musi ono określać terminu, w jakim wierzyciel oczekuje świadczenia, gdyż w braku oświadczenia wierzyciela w tym przedmiocie termin ten określa sam przepis z odwołaniem się do słowa „niezwłocznie” (zob. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2018 r., V CSK 82/18, niepubl.). Sposób rozumienia, użytego w przywołanym artykule pojęcia „niezwłocznie” był już wielokrotnie przez Sąd Najwyższy omawiany (por. np. wyrok z dnia 26 kwietnia 2017 r., I CSK 408/16, niepubl.). Nie jest sporne

w piśmiennictwie i orzecznictwie, że wierzyciel, który wyznaczy termin do spełnienia świadczenia, nie może uczynić to w sposób dowolny ani przez określenie zbyt krótkiego, ani przez określenie zbyt długiego terminu dłużnikowi do spełnienia świadczenia, gdyż termin ten powinien spełniać kryterium „niezwłoczności” w znaczeniu tego terminu przewidzianym w art. 455 k.c. W ustalonym w sprawie stanie faktycznym nie sposób przyjąć, aby aktualizowała się potrzeba wykładni art. 455 k.c. z przyczyn wskazanych w skardze kasacyjnej, skoro wezwanie wierzyciela do zapłaty świadczenia zostało doręczone dłużnikowi - według twierdzeń skarżącego - w dniu 1 września 2016 r. i określono w nim termin spełnienia świadczenia do dnia 12 września 2016 r., a pozwany twierdzi obecnie, że termin niezwłocznego spełnienia świadczenia minął w dniu 9 września 2016 r., w którym doręczono oświadczenie o potrąceniu. Nie budzi w orzecznictwie i w piśmiennictwie wątpliwości, że czas potrzebny dłużnikowi na spełnienie świadczenia kształtuje się niejednolicie. Jednakże na kanwie sprawy skarżący nie wskazał argumentów, dla oceny których przydatna byłaby wykładnia art. 455 k.c., pozwalających rozstrzygnąć dlaczego termin wyznaczony na dzień 12 września 2016 r. do spełnienia świadczenia przez dłużnika nie spełniał kryterium niezwłoczności przewidzianego w art. 455 k.c.

Odnosząc się do powołanej przez skarżącego przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. należy stwierdzić, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie wyjaśniono, że aby skarga kasacyjna mogła zostać uznana za oczywiście uzasadnioną, nie wystarczy tylko wskazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa, lecz należy także wykazać, że doszło do takiego właśnie naruszenia - oczywistego i widocznego *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawnej oraz wynikającej już z treści skargi (por. np. postanowienia z dnia 4 lipca 2019 r., V CSK 80/19, niepubl., z dnia 29 marca 2019 r., V CSK 321/18, niepubl., z dnia 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18, niepubl.). O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi

zatem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. orzecznictwo przytoczone w motywach postanowienia Sądu Najwyższego z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12, niepubl.).

Powyższych wymagań nie wypełnił pozwany, który uzasadniając swój wniosek zarzucił, że Sąd Apelacyjny naruszył liczne przepisy prawa materialnego i procesowego oraz omówił na czym, jego zdaniem, polegają te naruszenia. Analiza uzasadnienia przedstawionych zarzutów wskazuje jednak, że zmierzające one do obejścia regulacji zamieszczonej w art. 398³ § 3 k.p.c. Przedstawione przez skarżącego argumenty, nie wskazują natomiast że zaskarżone orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa albo wydane zostało w wyniku dostrzegalnej w sposób pewny i niewątpliwy bez potrzeby głębszej analizy jurydycznej błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa.

W sprawie nie zachodzi także nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę - w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

Na wniosek powoda zawarty w odpowiedzi na skargę kasacyjną Sąd Najwyższy orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego na podstawie art. 98 § 1 i 3, art. 108 § 1 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. z uwzględnieniem przepisów § 2 pkt w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 i § 15 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 265).

jw